

Методика, використана на даному етапі дослідження, була комплексною, відповідала завданням дослідження і включала методи, адекватні віку дітей, а саме: педагогічне спостереження за дошкільниками в різних видах діяльності та спілкуванні, бесіди з ними. До її складу увійшли як власно розроблені методи, так і запозичені в інших авторів, адаптовані до віку досліджуваних, а саме: адаптований варіант методики здійснення педагогічного спостереження і проведення бесід з дітьми Л.Цветкової, вивчення розуміння емоцій, які переживає людина, усвідомлення власних емоцій, методика вивчення емоційних реакцій на змішані зображення та визначення емоцій за фотографіями Г.Урунтаєвої і Ю. Афонькіна.

У процесі здійснення дослідницької роботи констатувалось, якими способами діти 5-6-ти років виражають власні переживання, емоційні стани, настрої, чи здатні вони сприймати і вірно ідентифікувати емоції оточуючих за їхньою емоційною експресією. Визначалось, чи мають досліджувані уявлення про загальнолюдські цінності, моральні норми, правила поведінки, що схвалюються в суспільстві. Використовуючи різні методи, було встановлено: наявність у старших дошкільників інтересу до настроїв, переживань і почуттів людей, які перебувають з ними поруч: однолітків, батьків, друзів. З'ясовувалось наявність емоційної сприйнятливості дітей до них та до явищ природи, подій, що відбуваються в дошкільному навчальному закладі та в родині. Фіксувалась активність дітей, їхня участь та виконання певної ролі.

На підставі аналізу отриманих даних визначено та схарактеризовано чотири групи досліджуваних старшого дошкільного віку. Встановлено, що представники лише однієї з них, які складають близько 14 % загальної кількості дітей, мають високий рівень сформованості уявлень про переживання людиною життєвих подій. Виявлено залежність між станом педагогічної проблеми та ставленням до неї й стратегією поведінки значущих для дитини дорослих: батьків і вихователів.

Література:

1. Кононко О.Л. Теоретичні аспекти проблеми формування у дітей шостого-сьомого років життя цілісного світобачення / О.Л. Кононко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: збірник наукових праць. – Кіровоград: ТОВ “Імекс- ЛТД”, 2010. – Вип. 14, кн.1. – 648 с.

2. Русевич, В .В. Педагогические условия формирования образа мира у детей 5-7 лет: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. пед. наук.: спец. 13.00.01: “Общая педагогика, история педагогики и образования” / В. В. Русевич. – В., 2009. – 20 с.

Л. А. Гуцан

СУЧАСНИЙ СТАН ДОПРОФІЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ У СВІТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Шлях європейської та світової інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність інтенсивних змін у політичному, економічному й соціальному житті. Саме тому останніми роками відбуваються в освітній галузі реформаційні процеси, спрямовані на досягнення рівня найкращих світових стандартів.

Активна робота по введенню профільного навчання на старшому щаблі загальної освіти, яка проводиться в останні роки, потребує глибокого науково-теоретичного осмислення.

Традиційно в радянській педагогічній науці профільне навчання розвивалось в контексті проблеми диференціації навчання та виховання. В 50-ті роки видатний педагог-теоретик Н. Гончаров, розробляючи проблему профільної диференціації шкільного навчання на старшій ступені, ввів термін “фуркація”, трактуючи його як можливі варіанти спеціалізованої, виробничої підготовки учнів та більш поглиблене вивчення окремих шкільних предметів на основі єдиного рівня загальної освіти. Таким чином, ідея фуркації в розумінні Н. Гончарова була в деякій мірі близька до сучасної трактовки терміна “профільне навчання”. Але в результаті гострої дискусії термін було витіснено і далі використався термін “диференціація”.

Більш традиційним для радянської дидактики того часу був підхід, коли диференціація та індивідуалізація навчання розглядались більш вузько, поза зв'язку з широким соціально-професійним контекстом старшого ступеня загальної освіти, а також в значній мірі одностороннє – як принцип навчання (М. Данилов, Б. Єсіпов), одна з основ змісту навчання (М. Скаткін), форма організації пізнавальної діяльності (М. Данилов, І. Огородніков). Лише в кінці 1970-х – початку 1980-х рр. пройшов розвиток ідеї диференціації освіти в цілісну концепцію (Ю. Бабанський, Н. Шахмаєв), але і на даному етапі широкий соціально-професійний аспект диференціації навчання не акцентувався.

Протягом 2000-2004 рр. отримали нове осмислення ряд ідей, серед яких знаходяться й ідеї допрофільної підготовки учнів. В роботах вчених допрофільна підготовка розглядається як цілеспрямована комплексна підготовка учнів до вибору профілю навчання на старшій ступені загальної середньої освіти. Яка створює сприятливі умови: для виявлення та розкриття схильностей, здібностей та інтересів школярів, актуалізації їх пізнавальних потреб; наданні можливостей для отримання учнями особистісного досвіду в різних сферах пізнавальної й практичної діяльності, орієнтованого на вибір профілю навчання в старшій школі; наданні психолого-педагогічної допомоги, педагогічної підтримки в процесі вироблення готовності до профільного навчання; інформуванні учнів та батьків про умови й особливості профілізації старшої школи, про навчальні можливості територіально досяжної для них освітньої мережі; створенні сприятливих умов для формування здатності учнів приймати усвідомлене, адекватне рішення щодо вибору подальшого напрямку власної освіти, шляху опанування ними певної професії в майбутньому.

Але, як показують результати нашого дослідження, на сучасному етапі ця робота зі старшокласниками в освітніх закладах належною мірою не проводиться. Про цілі введення допрофільної підготовки абсолютна більшість учнів та батьків інформовані лише в загальних рисах, хоча учні інформовані краще 55,8%, ніж батьки 46,7%. Більшість учнів 64,1% та батьків 45,2% вважає, що можливості вибору свого профілю навчання в старших класах освітнього закладу, де вони навчаються обмежений. Трохи більше половини учнів та батьків вважають, що останні не можуть зараз достатньо точно визначити свій майбутній профіль, а можуть зробити вибір приблизно 53,8%.

Ми прийшли висновку, що чим реальніше учні починають замислюватися про вибір свого майбутнього освітнього профілю, тим точніше в 9-му класі вони можуть його визначити. Важливим для нас є і той факт, що тільки 4% опитаних школярів та 5% – їх батьків в якості вирішального фактору вибору профілю назвали ефективну допрофільну підготовку. Більше половини старшокласників та їх батьків вважають, що роблять цей вибір самостійно, 35% учнів і 23% батьків віддають перевагу сім'ї та незначна частина опитаних – друзям та однокласникам. Ще менш випускників мають чітке поняття про те, що потрібно знати, вміти, якими інтелектуальними та психологічними якостями необхідно володіти в галузі тієї чи іншої професії.

Підводячи висновки, зауважимо, що суттєвою проблемою організації допрофільної підготовки учнів є її навчально-методичне забезпечення. Це є однією з причин низької поінформованості старшокласників та їх батьків про цілі допрофільної підготовки, її початку, визначенню тривалості курсів за вибором, змісту та ін. Ще однією з важливих причин є те, що не в кожній школі уведений у навчально-виховний процес курс профільно-орієнтаційного спрямовання “Людина і світ професій” для учнів 8–9-х класів (програма отримала гриф “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України”, лист №1/11-6441 від 16.08.2007 р.) [1]. Саме він сприяє здійсненню цілісної системи допрофільної підготовки та надає учням розгорнуту інформацію про відповідний напрям профільного навчання, залучає учнів до участі в підготовці і проведенні предметних тижнів, організації суспільно-корисної діяльності, проведення профільних проб та кваліфікованої профільної діагностики і консультації. Порушені питання є важливими для їх оприлюднення та обговорення у колі освітян. Виявлені проблеми є комплексними, тому їх вирішення є важливим як на рівні національному, так і у межах функціонування регіональної системи освіти.

Література:

1. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів “Людина і світ професій” [для 8–9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів] (70 год.) / [І. Д. Бех (науковий консультант), О. В. Мельник, Л. А. Гуцан, О. Л. Морін, І. І. Ткачук, О. В. Скалько, С. М. Дятленко, М. Л. Шабдінов] // Трудове навчання, 2010. – №5 (29). – С. 1 – 15.

О. В. Данченко

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ БЕЗРОБІТНОЇ МОЛОДІ В НЕУРЯДОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО СОЮЗУ (НІМЕЧЧИНА)

Для характеристики сучасних особливостей побудови системи соціального захисту та соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді показовим виглядає аналіз діяльності однієї з найбільших неурядових, некомерційних громадських організацій молодіжної, соціальної та освітньої роботи у Німеччині – Інтернаціонального Союзу (Internationaler Bund (IB)), яка була створена у 1949 році. Ця організація має розгалужену структуру дочірніх представництв. Загалом – 700 дочірніх установ і філій у 300 населених пунктах,